

Bollettino di guerra n. 1.186:
UN NUOVO SUCCESSO
NELL'ATTACCO CONTRO
LE NAVI NEMICHE
11 mercantili e 3 unità
di guerra colpite — 12 velivoli
distrutti

Comando Supremo. Bollettino di guerra n. 1186:

Velivoli germanici da bombardamento hanno attaccato navi alla fonda nel porto di Palermo colpendo 11 unità mercantili e tre da guerra. Due piroscafi per complessive 5000 tonn. e due cacciatorpediniere sono da ritenersi affondate.

Carbonia e località periferiche di Napoli e di Bari subivano incursioni aeree, tre apparecchi venivano abbattuti dalla caccia tedesca nella zona di Napoli e due precipitavano in fiamme presso S. Antonio (Cagliari) colpiti dal tiro delle artiglierie.

Nel dintorni di Crotone si sono rinvenuti i resti di sette velivoli distrutti dalle batterie contraeree nell'azione della notte sul 20, segnalata dal bollettino n. 1182.

Generale AMBROSIO.

Vojno poročilo 1.186:
NOV USPEH PRI NAPADU NA
NASPROTNIKOVE LADJE
11 trgovskih in 3 vojne ladje
zadele — 11 letal uničenih

Vrhovno poveljstvo. Vojno poročilo 1186: Nemška bomba letala so napadla ladje, zasidrane v palermškem pristanišču, ter zadela 11 trgovskih in 3 vojne ladje. Dva parnika s skupno 5000 tonami ter dva rušilca je treba imeti za potopljena.

Carbonia ter kraji na obrobju Neapolja in Baria so bili dočelniki letalskih napadov. Nemški lovel so zbili 3 stroje na predelu pri Neapolju, 2 pa sta v plamenih tresčila na tla blizu S. Antonio (Cagliari), zadeta po topniških streljih.

V okolici Crotone so našli ostanki 7 letal, ki jih je protiletalsko topništvo uničilo pri nastopu v noči na 20. avgust, ki ga omenja vojno poročilo št. 1182.

General AMBROSIO.

SAVEZNIŠKA TEKMA ZARADI UMETNOSTNIH ZAKLADOV NA SICILIJI

Budimpešta, 25. avg. s. Nacionalistični tisk »Uj Magyarok« poroča o londonskih poročilih, da se je na Siciliji začela nebrzdna tekma med zastopniki največjih angleških in ameriških trgovin s starinami za »rešitev« umetniških zakladov na otoku. Jabolko spora je zlata krona v stolnici sv. Agate v Catanji. Amerikanci bi jo radi prepeljali čez ocean, medtem ko Angličani menijo, da je za to vrhunsko delo italijanske klasične obrti najprimernejši prostor v po-

Zadnji japonski uspehi na Tihem morju in na kitajskih bojiščih

Tokio, 25. avg. s. V tukajšnjih vojaških krogih menijo, da je japonski uspeh ob napadu na Vello pri Salomonih razbil vse ameriške rezerve, ki so bile pripravljene za protinapad. Tako so ameriške izkrcavalne čete našle v sila košljivi položaj. Japonsko letalstvo je na južnem delu Tihega oceana potopilo štiri ameriške križarke, dva rušilca ter osem prevoznih ladij mimo večjega števila izkrcavalnih kolonov. Poškodovanih je bilo 14 rušilcev, dve križarki in štiri prevozne ladje. Od 30. junija pa do 15. avgusta so Amerikanci izgubili 9 križark, 10 rušilcev in 31 velikih prevoznih ladij. V istem času je bilo zbitih 881 ameriških letal.

Nanking, 25. avg. s. Tiskovni odtis pri japonskem ekspedicijskem zboru na Kitajskem je objavil, da so japonske čete, ki nastopajo proti ostankom čunkinske vojske, meseca julija našle na bojiščih 9467 ubitih sovražnikovih vojakov, ujele pa so jih 68.563, pri čemer so vsteli tudi tisti, ki so se sami vzdali. Poleg tega pravi poročilo, da je na japonski strani v tem času padlo le 339 vojakov. Zasedli so 24 različnih vrst topov, 127 teških strojin, 4870 pusk, 703 samokrese in nekaj drugih vrst orožja.

Angleške in ameriške zahteve in ponudbe

zaveznikom Nemčije, če bi se hoteli izneveriti

Lisbona, 25. avgusta. s. V zvezi s poznim prihodom britanskega propagandnega ministra Brackena na posvet v Quebecu so v dobro poučenih britanskih krogih povedali, da so na posvetu zaradi vojne na Daljnem vzhodu sklenili s vsemi sredstvi pospešiti konec vojne v Evropi in doseči »brezpogojno« vdanje.

Pravijo, da je bilo takšno opozorilo poslano prav vsem zaveznikom Nemčije. Ta okliče ima tri zahteve in tri zagotovila.

Zahteve bi bile sledeče: Takojšnja ločitev od Nemčije, prestop na zavezniško stran, da bi se nadaljevala vojna proti Nemčiji, ter ureditev posebne oblike anglo-ameriško-sovjetske zasedbe.

Zraven teh treh zahtev pa dodajajo zavezniki tudi sledeča zagotovila:

1. Vsi bi ohranili svoje dosežene ozemlje s edino omejitvijo, da bodo po končani vojni izvedena ljudska glasovanja, nakar bodo šele potegnjene končne meje.

Nespremenjen potek hudih bojev na vsej ruski fronti

Sovjetski napadi ob Miusu, pri Izjumu, pri Harkovu in Vjazmi odbiti.
Uničenje obkoljene sovjetske skupine — Nad Berlinom sestreljenih 60
angleških letal

Hitlerjev glavni stan, 24. avg. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo naslednje uradno vojno poročilo:

Na bojišču ob Miusu se siloviti boji nadaljujejo. Nemški protinapad, izveden s podporo oklepnih vozil, je kljub trdovratnemu sovražnikovemu odporu pridobil izgubljeno ozemlje nazaj.

Pri Izjumu so boljševiki popoldne zopet napadli s močnimi oklepnimi silami. V hudih bojih so bili manjši vdori zaježeni in je bilo sestreljenih 133 sovražnih oklepnih vozil.

Na bojnem področju Harkova so nemške čete južno od mesta vrgle sovražnika v protinapadu nazaj. Zahodno od mesta so bili novi napadi boljševikov odbiti. Na prostoru severozahodno od Harkova je bila sovražna bojna skupina, ki je bila že nekaj dni obkoljena, končno uničena. Pri tem je bilo zajetih 1791 vojakov, 299 oklepnih vozil, 243 topov, 100 strelne in 168 avtomobilov, drugo vojno blago pa uničeno ali zaplenjeno.

Zahodno od Vjazme so poskusili Sovjeti prodreti s močnimi silami, podprtimi od oklepnih vozil in bojnih letal. Vsi napadi so bili z velikimi izgubami za sovražnika odbiti.

Letalstvo je prizadelo ob Miusu in ob Donu ter na prostoru zahodno od Harkova sovražniku hude izgube v moštvu in teškem orožju. Na srednjem odseku vzhodnega

URADNO SPOROČILO ITALIJANSKE VLADE ZAVEZNIKOM

o izvajanju ukrepov za spremembo Rima v nevojaško mesto

Rim, 24. avg. s. Agencija Stefani poroča: Za formalno »vvedbo in objavo izjave, da je Rim »odprto mesto«, s dne 14. avgusta, je italijanska vlada prosila Sveto stolico in švicarsko vlado, naj sporoči vladam v Londonu in Washingtonu, da je sprejela naslednje ukrepe in sklepe: odpravljeni so obrambni napravi za mesto Rim in protiletalsko topništvo je dobilo

slojpu Britanskega muzeja v Londonu. General Alexander ne bo imel težke naloge, ako bo hotel tekmovalce prisiliti, da bodo spoštovali zakon. Prepričevali so pač pozabili, da krona ni dragotina brez gospodarja, in se ne osirajo na zakone o lastninski pravici, kakor jim je bilo tega pravo malo mar v primeru Tutankamenove grobnice in v Partenonu, od koder so naznanje vse skupaj zvozili v Britanski muzej.

Japonska letala so — kakor nadaljuje omenjeno poročilo — napadla in hudo poškodovala ameriška letalska oporišča na Kitajskem, med drugim Kjenov v Kukinjski pokrajini, Hanjiang in Lingling v Honanu in Kwajlin v pokrajini Kwangsi. Pri teh napadih je bilo v spopadih v zraku sestreljenih 46 sovražnikovih letal, medtem ko se je 12 japonskih letal protivojno zaglavo na sovražnikove naprave. Poročilo slednjih pravi, da je japonsko letalstvo tesno sodelovalo s kopenskimi silami pri letalskih poletnih bojih v Tashingju.

Nanking, 25. avg. s. Tiskovni urad japonskega ekspedicijskega zbora na Kitajskem je objavil, da so japonske čete, 7. juliju zajele 68.563 ujetnikov, 24 topov različnih izmer, 187 teških strojin, 59 močnejših in veliko drugega vojnega gradiva. Sovražnik je imel tudi 9467 mrtvih. V istem času je japonsko letalstvo med živahnimi napadi bombardiralo razne naprave in nasprotne letalske oporišča v Kianovu, Hengliang, Linglingu, Paovingu ter Čakangu in povzročilo obsežna razrušenja. Vrh tega so japonski lovel zbili 47 ameriških letal, ki so spadala k ameriški letalski zboru na Kitajskem.

2. Pri uživanju afriških dobrin bodo sodelovali tudi tiste države, ki doslej sploh niso imele lastnih kolonij.

3. Enakopravno sodelovanje na mirovni konferenci, na kateri bi ustanovili novo zvezo narodov na temelju voljne pravice vseh držav.

Ta načrt je baje sestavil britanski informacijski minister Brendan Bracken in ga izročil Churchillju, da ga je odnesel s seboj v Quebec. Dejstvo, da je bil Bracken poklican v Quebec, bi utegnulo potrditi sodbo, da so bili njegovi zasnutki sprejeti do tiste mere, v kolikor bi prinesli zaveznikom iste koristi kakor brezpogojna vdanja. V britanskih krogih se izjavljajo, da je do tega prišlo zaradi izkustev in napetosti, varljivih upov, ki so jih imeli glede Italije, in se je zato pokazala potreba, da se skroji drugačen načrt. (Il Gazzettino.)

Naročajte »Slovenski dom«!

bojišča je bila neka sovražna postojanka po strmoglavni letalih s 25 salami popolnoma uničena.

Včeraj je bilo na vzhodnem bojišču sestreljenih 198 sovražnikovih oklepnih vozil, v letalskih bitkah pa 85 letal.

Na japonskem bojišču se je pri napadu na neki višinski greben in nato sledeči obrambi proti napadom močnejših sovražnikovih skupin posebno odlikovala 7. planinska divizija pod poveljstvom generalnega poročnika Krakaua, uspešno podprta po letalskih silah pod poveljstvom generalnega polkovnika Stumpfa. Sovjeti so samo tu izgubili nad 1000 mrtvih, 50 močno zgrajenih sovražnikovih bunkerjev pa je bilo zavzetih.

Močni oddelki nemških bojnih letal so v noči na 23. avgust napadli pristaniško področje Palermo. Dva vojna ladja in dva tovarna ladja s skupno 9000 tonami so bile uničene. Devet trgovskih ladij s skupno 46.000 tonami in ena križarka so bile delno hudo poškodovane. Na pristaniških napravah so nastali obsežni požari.

Nad zasedenim zahodnim ozemljem so bila včeraj sestreljena 4 sovražnikova letala.

Močni oddelki britanskih bombnikov so napadli v pretekli noči državno prestolnico. Novo organizirana protiletal-

skupina je bila naletena na letalske napade, da ne sme streljati. lovska letala pa ne smejo nastopiti nad Rimom. — Poleg premestitve poveljstva italijanskih in nemških sil se odstranjujejo tudi operativne čete, tako da bo v Rimu ostala samo običajna posadka, potrebna za vzdrževanje reda. Rimsko železniško križišče ne bo več služilo za vojaške prevoze in ga ne bodo uporabljali ne za natovarjanje ne za iztovarjanje in ne za branbo vojaških vlakov, tako da bo ostala v območju Rima samo ena navadna prevozna proga. Izvajajo se tudi ukrepi za premestitev vojaških naprav ter tovarn za orožje in strelivo izven mestnih mej.

3. Splošni napad na jugovzhodnem delu Tihega oceana, in sicer iz Nove Gvineje in Salomonskih otokov, da bi uničili japonska oporišča v Rabaulu in v Turku

NASPROTJA MED AMERIŠKIM IN ANGLEŠKIM STALIŠČEM DO SOVJETSKJE RUSIJE

Bukarešta, 25. avg. s. Kakor piše diplomatski sodnik lista »Vistaz«, si zavezniki boljševiške vprašanje vsak po svoje zamisljajo. Roosevelt vidi v Stalinu bodočega tekmeča pri svoji imperialistični politiki ter kaže očitno neznanje do sovjetskih težav in se boče nekako upirati izvedbi tajnih načrtov svojega skrivnostnega zaveznika iz Kremija, nasproti Churchillju Angliji pa se vede, kot trdovratni igralec, ki se vedno

NAPOVEDI O SAVEZNIŠKI OFENZIVI PROTI JAPONCEM

Bern, 25. avg. s. Iz Washingtona javljajo, da dobro poučen vojaški krog izjavljajo, da se bo velika ofenziva proti Japoncem začela še pred decembrom, in sicer v Indiji, na Aleutih in južnozahodnem Tihem oceanu. Taktični cilj te ofenzive bi bil, da bi prisilili Japonce, da bi razpustila svoje sile. Zavezniška ofenziva bi se razvijala takole: 1. Napad iz Indije za oayobidite Burme in odprte ceste, po kateri bi oskrbovali Kitajsko.

2. Napad z Aleutov, da bi zavzeli japonska letalska oporišča na Kurilih, odkoder bi laže bombardirali japonske industrijske cilje na otokih Honšu in Kiudju.

3. Splošni napad na jugovzhodnem delu Tihega oceana, in sicer iz Nove Gvineje in Salomonskih otokov, da bi uničili japonska oporišča v Rabaulu in v Turku

Nov komisar za triestsko občino

Trieste, 25. avgusta. s. Za prefekturnega komisarja v triestinski občini je bil imenovan Guido Slataper, odlikovan z zlato kolajno. Ob začetku svetovne vojne je 17-leten šel v vojaško, bil ranjen na Podgori in si je v dveh letih vojne prislužil 2 srebrni kolajni ter povišanje zaradi vojnih zaslug. Maja leta 1917 je Slataper zaradi junaških dejanj pri osvajanju Svete Gore dobil zlato kolajno za vojaško hrabrost. Leta 1935 se je 37 leten priglasi kot prostovoljec za vojno v Afriki, se hrabro udeleževal bojev v Somaliji kot poveljnik bataljona arditov ter si zaslužil povišanje v polkovnika. V sedanjih vojni se je kot pehotni polkovnik hrabro udeleževal bojev v Albaniji.

Pripombe o angleških napovedih glede uničevanja Evrope

Bukarešta, 25. avg. s. V svojih pripombah k znanim izjavam, ki jih je podal angleški obveščevalni minister in ki je v njih napovedal popolno uničenje Evrope, piše tukajšnji »Timpul« naslednje: »Priroč takšnih izjav, ki so naravnost svetopisemsko grozne, lahko pričakujemo, da bo bodoči boj za Evropo še bolj divji in okruten, kakor pa je bil tisti, ki so ga v starem veku bila najbolj divja in najbolj kruta plemena. Te izjave izpričujejo naravnost neverjetno sovraštvo in slepoto.«

aka obramba je preprečila strnjeni napad na mesto in je po dosežanih podatkih sestrelila 60 večmotornih bombnikov. Odvržene rušilne in zažigalne bombe so povzročile škodo na stanovanjskih četrtih, na javnih poslopih in na bolnišnicah. Prebivalstvo je imelo izgube.

Brza nemška letala so v noči na 24. avgust napadla z bombami vseh kalibrov vojaške cilje v jugovzhodni Angliji.

Himmler — novi nemški notranji minister

Njegov prednik dr. Frick imenovan za protektorja nad

Češko in Moravsko

Berlin, 25. avg. s. Hitler je na lastno prošnjo razrešil dolžnosti protektorja za Češko in Moravsko barona von Neuratha, na njegovo mesto pa imenoval dr. Fricka, ki je nehal biti notranji minister Prusije in Nemčije ter pooblaščenec za upravo velike Nemčije. Hitler je imenoval za nemškega in pruskega notranjega ministra ter za pooblaščenca za upravo Himmlerja po veljavnika SS oddelkov in načelnika vse

Razhod v Quebecu

Buenos Aires, 25. avg. s. Zavezniški posvet v Quebecu se zdaj bliža koncu. Ameriški vojni minister Stimson je že odpotoval iz Quebeca, ameriški zunanji minister Hull ter kitajski zunanji minister Soong pa sta se odpravila na pot snoči. Kar se tiče Churchilla, je verjetno, da bo zapustil Quebec še ta teden.

Angleški letalski napadi na Nemčijo

Berlin, 25. avg. s. Prednočnim so britanska letala napadla različne kraje v severni Nemčiji, zlasti pa prestolnico Berlina ter so zmetala rušilne in zažigalne bombe, ki so povzročile izgube med prebivalstvom in škodo na stanovanjskih delih. Po podatkih, došlih iz vojaškega vira, znaša število zbitih nasprotnikovih bombnikov nad 50.

Vzroki in učinki sedanje vojne

Bukarešta, 5. avgusta. s. Znani strokovnjak za mednarodna vprašanja, prof. Desobol, piše v svojem članku, ki je izšel v »Timpulu« pod naslovom »Vzroki in učinki sedanje vojne«, med drugim naslednje: »Ko padajo na tisočletno Italijo razdiralne in zažigalne bombe ter uničujejo umetniške spomenike, ki imajo neprecenljivo zgodovinsko vrednost in ki so v primeri z njimi najvišji nebotičniki malenkosti, so Evropejci slednjim le začeli čutiti, kaj je v resnici skupnost evropskega življenja, namreč da je ta skupnost nad vsemi vstati in nad vsemi mednarodnimi sovražnostmi, ki jih je podedovala po svoji preteklosti.«

Upad v kanadski izdelavi letal

Lisbona, 25. avg. s. »Sunday Express« poroča iz Ottawe, da se je kanadska letalska izdelava v zadnjem času radi stavk in nerodov zmanjšala za 30 odstotkov. Predvsem pa je tega padea v izdelavi kriva dolgotrajna stavka, do katere je prišlo v eni največjih letalskih tovarn blizu Montreala.

Sovjetska priznanja o nemški obrambi

Stockholm, 25. avg. s. Nek angleški dopisnik je imel razgovor s razlagalcem moskovskega radia v angleščini. Dejal je: Nemška obramba na vzhodnem bojišču se je močno ojačila. Stalno se izpopolnjuje, kar napadalcu povečuje težave.

Izjava proti novi jugoslovanski vladi?

Stockholm, 25. avg. s. Londonski list »Daily Herald« priobčuje o novi jugoslovanski vladi v Londonu članek izpod peresa Towlerja, ki trdi, da pripravljajo člani poprejšnjih jugoslovanskih vlad izjavo proti novi vladi, katere člani so med drugimi tudi Purić, Milošević in Rašić, nasprotniki demokracije in ljudje, ki so tesno povezani z nesrečnimi dnevi predvojnega jugoslovanske diktature.

Nova imenovanja v raznih italijanskih ustanovah

Rim, 25. avg. s. Uradni list je objavil ukaz predsednika vlade, prvega ministra državnega tajnika z dne 19. avgusta 1943, s katerim se imenuje za predsednika upravnega odbora Narodne banke za delo, kreditnega zavoda za javne posle v Rimu, cav. gr. Cr. prof. Dr. Carlo Pontil Rossini namesto gr. uff. Vincenza Laya.

Rim, 25. avgusta. s. Z ukazom, ki bo objavljen, je bil gr. uff. rag. Oscar Zumpano imenovan za komisarja narodnega zavoda za celulozo in papir.

Rim, 25. avg. s. Z ukazom, ki bo objavljen, je bil comm. ing. Giovanni Diateno imenovan za komisarja v narodnem zavodu za preskrbo italijanskih častnikov.

Rim, 25. avg. s. Z ukazom, ki bo objavljen, je bil glavni državni pravobranilec gr. uff. odv. Luigi Beltrame Quattrocchi imenovan za komisarja narodnega zavoda za podporanje državnih nameštencev.

Vesti 25. avgusta

Namestnik ameriškega zunanjega ministra Sumner Welles naj bi bil po poročilu ameriškega lista »Evening Star« odstopil. Predsednik Roosevelt naj bi o zadevi odločil, ko se bo povrnil iz Quebeca.

Švicarske oblasti so prijele komunističnega voditelja Leona Nicoleta ter nekega njegovega pajdaša, ker sta se pregrešila zoper vladne ukrepe.

Poglavitna dolžnost vseh Japoncev je zmagati in tega se morajo vsi zavedati, pravijo japonski listi, ko razpravljajo o izpraznitvi aleutkega otoka Kiske ter o bombardiranjih ameriškega letalstva.

V Rimu je umrl podpolkovnik-pilot Ettore Muti, odlikovan z zlato kolajno.

Izjemno stanje je bilo po ruskih uradnih poročilih razglašeno v sovjetski zvezni republiki Azerbejdžan (sovjetska Armenija). Vrhovno oblast je prevzel rdeči vojaški poveljnik v pokrajini onstran Kavkaza, Tule-njev. Uradno poročilo pravi, da je ta ukrep bil potreben za odstranitev »nekaterih notranjih težav«.

Več najvažnejših nemških ministrstev naj bi bili preselili iz Berlina nekam blizu Leipziga, poroča iz švicarskega vira »La Stampa«.

Nova nemška letala vrste »Messerschmidt« lete 13.000 m visoko so ugotovili pri enem izmed zadnjih nemških letalskih napadov na London.

Sovjetska vlada je pri pogajanjih za začetek diplomatskih odnosov s Egiptom odklonila tisto določilo v pogodbi, ki prepoveduje vsako vmešavanje v notranje zadeve druge pogodbenice. Sovjeti se izgovarjajo, da je po navideznem razpustu Kominterne tako določilo odveč ter zanje žaljivo.

Vojnega ministra v novi jugoslovanski bogunski vladi generala Mihajloviča slijotvo napada angleško komunistično glasilo »Daily Worker«.

Posebno češko komunistično vlado v obliki nekakega češkoslovskega odbora v Moskvi pripravljajo Sovjeti, kakor poroča »Pester Lloyd«.

Vseameriško gospodarsko konferenco za razpravljanje o povojnih gospodarskih vprašanjih pripravljajo Združene države.

Navzile zasedbi Sicilije plovba po Sredozemskem morju za zaveznike še vedno ni varna, to pa zaradi italijanskih in nemških podmornic, je včeraj priznal londonski radio.

Siloviti vročinski val je zajel Švico, kjer je te dni znašala povprečna vročina tudi v goratih predelih 37,5 stopinj.

Na Portugalskem nadaljuje s propagando za poletno sajenje krompirja, ki je poglavitno hranilo prebivalstva. Lani so portugalski trgovci izvozili iz države okrog 5 milijonov kg krompirja.

Oddelki japonskih bombnikov in lovcev so nenadoma napadli ameriški tihomorski otok Vella. Bombniki so uspešno napadli pristaniške naprave, strmoglavili pa so se vrgli na zasidrane ladje. Dve prevozni ladji sta se potopili, dve veliki pa sta bili poškodovani. Japonski lovel so se zapletli v boje z ameriški, preprečili nastop sovražnikovih lovcev proti japonskim bombnikom in sami zbili 4 ameriška letalska letala.

V pregovorniku Alége v francoskih Cevennih se je pripetila težja nesreča, ko je nenadoma začel z veliko silo puhteti oglikov plin. Šest rudarjev se je zadušilo.

Bolgarski pravosodni minister je odpotoval v Berlin podpisat nov pravni sporazum med Nemčijo in Bolgarijo.

O hudi nesreči poročajo iz švicarskega okrožja Valais. Nenadoma se je odtrgal ledenik, nakar je deroča voda docela poplavlila vas Hauderes. Škoda je ogromna. V pomoč so prišli vojski. Tudi iz drugih delov Švice javljajo o veliki škodi, ki je je kriva starihovita vročina, ki je uničila mnogo gozdov.

Komunistična taktika in novi zločini

Blizu Hinj so komunisti ubili kmečkega fanta Konteta

Videm, 24. avgusta. Blizu Hinj v Suhi krajini se je pred dnevi zgodil nov komunistični zločin, ki znanstveniki, da so komunisti kljub evoli novi propagandi ostali zvesti svoji preizkušeni taktiki: na eni strani v pokrajini ustvarjajo teren zane z nasiljem, strahovanjem in umori, na drugi strani pa varati javno mnenje z navidezno, začasnim popuščanjem in s propagando o novem vodstvu, ki da je dalo »osvobodilni« akciji novega zagona in izdalo tudi povelje, da se v bodoče lepo ravna z »zapeljanimi« ljudstvom. To »zapeljano« ljudstvo seveda ne bo nikoli več nasledilo komunističnim nakanam, saj je prekrvavo čutilo njihovo »pravico« bilo deležno sardov njihovega »osvobodilnega« gibanja. Zato je neumno, če si komunistično vodstvo domišlja, da bo brido preizkušeno ljudstvo zaprlo oči s svojimi taktičnimi potezi kakor v Brezovici in Obonici pri Borovnici. Požgana vas Sabotovo govori drugače, prav tako novi komunistični umori v okolici Metlike, prav

tako tudi zahrbtni zločini komunističnih zločinskih plačancev v Sodražici in blizu Hinj. Kako bodo komunisti opravičili zločin nad poštenim kmečkim fantom Iv. Kontetom iz okolice Hinj? Na čisti v Hinje sta ga srečala komunistična morila, ko je šel s prijateljem proti domu. Pošten fant ju je pozdravil in se spustil z njima celo v razgovor. Zločince pa sta si zaželela krvi. Fant ni niti najmanj slutil, da so mu šteti zadnji trenutki. Ljubezno je ustregel zločincevi želji in mu prižgal cigareto. Tedaj pa ga je zadela zločinceva krogla iz samokresa, da se je ranjen v glavo zrušil. Zločince sta po ogabnem umoru izginila v senco temnega gozda. Ranjenega Konteta so prepeljali v kovaško bolnišnico, kjer pa je revež naslednji dan izdihnil. Tako moré komunisti naše poštene kmečke fante. Ali potem moreš še verjeti njihovim nakanam?

Vrvež na živilskem trgu

Ljubljana, 25. avg. Ljubljanski veletrgovci s sadjem so te dni dobili iz kraljevine pošiljko sadja, tako jabolk, grozdja in breskev. Ze pretekli teden se je družbi »Ekonomu« posrečilo dobiti vagon lepih breskev, ki jih je potem družba na Vodnikovem trgu prodajala po 4.90 lir kg na drobno. Te breskve so bile lepe, toda drugi dan so se že mnoge pokvarile. Branjeval so večerjati tudi prodajali breskve, toda treba je omeniti, da jih je človek mogel dobiti le pod roko. Branjevali pa so večerjati in danes imeli napredaj mnogo grozdja. Pravilo, da ga je prišlo do 15.000 kilogramov. Grozdje v nadrobni prodaji je bilo po 10.40 lir. Danes je bilo na trgu pravo lepo in zdravo grozdje. Ljudje so ga precej kupovali. Na izbiri je bilo tudi precej gorizjskih jabolk, boljše in tudi slabše vrste. Od zidu Ljudske knjižarne je prostor za prodajo domačih jabolk, ki jih je bilo danes prav mnogo. Naj omenimo kratko zgodbo o zeleni papriki. Letos je trg slabo založen z zeleno papriko, ki jo je bilo lani že ob tem času kar na kupo. Tu in tam naleteli človek na kak kilogramček zelene paprike, ki se prodaja bolj po protežiranih, mesto po maksimalnih cenah. Nekateri ljubljanski vrtnarji so začeli mnogo gojiti zeleno papriko in jim je letos uspel dober pridelek. Mnogi so vzgojili izredno lepe paprike. Ker je povpraševanje po zeleni papriki veliko, jo gojitelji kaj lahko prodajo.

S Spod. Štajerskega

Nve novi zadrugi. Na Planini nad Sevnico je bila ustanovljena nova rajfajznovka. Načelnik je Janez Kranjc iz St. Vida. V Trbovljah pa je bila ustanovljena kmetijska zadruga, ki ji načeluje posestnik Martin Zdobovšek. Priprave za trgatve. Mariborski dnevnik pravi, da se spet obeta dobra vinska letina. Glavna dela po vinogradih so premagana, kar ni bilo lahko. Posušilo pa je zelo ugodno vreme. Kar se ni bilo storjeno, je treba zdaj opraviti. Izdana so podrobna navodila, kako je treba v največji snagi pripraviti kleti in posodo za trgatve. Smrtina žrtev flobertovke. V Bukovem žlaku pri Celju se je 14 letni sin upravitelja igral s flobertovko. Pomeril je v gošpodinjsko pomočnico Ivano Vebrovo, ko je ravno krmila kokoši. Flobertovka je počila in Vebrova se je z vzklikom zgrudila. Takoj so bili poklicani reševalci, ki jo pa niso prepeljali v bolnišnico, ker je sirota medtem že izdihnila. Drobna krogla je je namreč zadela v glavo. V Dravi utonil. V Zlatolžu, občina Sent Janž na Dravskem polju, je med kopanjem v Dravi utonil 18 letni občinski namestnik Karel Hirsch. Trupla doslej še niso našli. Najni je bil doma s Račjega. Umrla je v Mariboru 78 letna gospodinja Marija Nerat. Dalje je v Mariboru umrl ključavničarjev sin Emil Cukelj. S kolesem v smrt. 35 letni Alojzij Karneš iz Rogaske okolice je tako nesrečno padel s kolesa, da si je prizadel hudo rano na glavi. Pripeljali ga je za takoj v celjsko bolnišnico, kjer pa je umrl, ne da bi se zavedel.

Borovnica

Poročila sta se g. Ludvik Kolman, štajerski rojak iz St. Vida pri Planini, in učiteljica gđ. Mara Kosova, hčerka uglednega posestnika. Bilo srečno!

Ljubljana Koledar

Sreda, 25. velikega srpana: Ludovik, kralj; Lucila, devica in mučenica; Gerunel, škof; Menas, škof. Četrtek, 26. velikega srpana: Zefirin, papež in mučenec; Bernard Oflški, spozn.

Novi šentjakobski župnik

Petega septembra bo v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani posebna slovesnost. Ustoličili bodo novega šentjakobskega župnika kateheta in blvskega upnika v Trsteniku dr. Janka Arneja. Priprčani smo, da bo novi gospod župnik tudi na tem važnem službenem mestu skrbel za dušni blagor faranov in za prve koristi našega ljudstva tako, kakor je o njem znano, da je delal doslej.

Obvestila

Mirje zaprto. Zaradi naprave katranske površinske prevleke bo Mirje, torej cesta od Rimskemu zidu med Gorupovo ulico in Groharjevo cesto, 4 do 5 dni zaprta za vozni promet.

Botra vilo

V istem času pa, ko je stari hlinjski župnik krtil drvarška ter nato v krstno knjigo vpisal kot njegovo botro belo vilo z gradišča, je divji lovec koval načrt, kako bi se znesel nad botro vilo ter se obenem mlaševal še nad njenim botrom, drvarjem sinčkom. Tedaj se je spomnil nočnega škopnika, ga poiskal ter mu vse lepo razložil. »Ta presneti drvar je v vse štore vsekal divjarske križce, tako da vilam ne morem do živlega; vile pa so drvarju nasvetovale, da je na svili pritril jelenovo rogovje; in tako tudi njemu ne morem ničesar storiti, ne da bi si pri tem raztrgal dušo! — Zato napravi ti svoje: že veš kako in kaj!«

In nočni škopnik je divjemu lovecu v veseljem obljubil svojo pomoč. Pod večer si je škopnik na kmetovi nji vi našel zrele rži, ji osmukal klasje, iz snopov ritne pa zmetel vse zeleno travo in plevel, ter tako očiščeno slamo povezal v snop; več takih škopov si je povezal nato v otep. Ponoči je naškopani otep prižgal tam, kjer je bilo prej klasje in škopani otep je zagorel. Škopnik je tedaj sedel nanj in se dvignil pod nočno nebo. Skozil zrak je plaval goreča pošast, nočni škopnik, da izvrši svojo obljubo, dano divjemu lovecu.

Iz Hrvaške

Pričetek šolskega leta na področju vse hrvaške države bo 1. septembra v vseh državnih in zasebnih ljudskih šolah. Izvzete so samo šole, ki so dobile poseben nalog. V Sarajevu je umrl 56 letni Mehmed Bašić, musliman, ki je bil soudeležen pri sarajevskem atentatu. Pobegnil je takrat v Crno goru, nato v Grčijo, bil zaprt, nato pa se vrnil domov in umrl na rodni zemlji. Nemška trgovska šola je ustanovljena v Zagrebu. Obiskuje jo lahko vsak dijak, ki je uspešno dovršil štiri razrede srednje šole in ki primerno obvlada nemščino. Šola vpisuje od 16. t. m. dalje.

V pariškem policijskem muzeju

Je to skrivnostna hiša, ki je tedne nihče ne obišče

Ali veste, da je v Parizu resničen muzej, v katerem ni vodnika, ki ga čisto tedno dolgo nihče ne obišče, in da nima hiša, kjer se muzej nahaja, nobenega napisu? Ta muzej obstaja! Kdor obišče Ile de Cité ali se napoti ob Quai des Orfèvres, ga bo mogoče slučajno našel. To je hiša št. 36.

Pred vhodom se sprehajajo navadno dva ali trije stražniki, ki imajo posla s »pajers á salade«. Je to vozilo, ki ga v Berlinu imenujejo »zeleni Avgust«. Dohod k našemu muzeju torej le ni tako zapuščen. Stojimo pred policijskim ravnateljstvom, čigar pročelje zavzema danes velik del tega trga.

Tu naj bi bil muzej? Na vratih so naslovi različnih policijskih uradov, nič drugega. Vprašamo prvega stražnika. — »Da muzej je v drugem nadstropju.« Je prijazno odgovoril in nas nekam začuden opazoval. Najbrž se še ni zgodilo, da bi ga kdo vprašal po tem.

Pot nas vodi čez dvorišče. Ko se povzpne po stopnicah v drugo nadstropje, stojimo pred steno. Stopnice ne peljejo nikamor več. Tu je tudi prvi prvi znak o muzeju. Puščica nas usmeri po brezkončnem hodniku. Končno smo na koncu. Tu vodi ozka pot navzgor. Tretje nadstropje. Sreča nas uradnik z akti v roki. Stopnice se nadaljujejo. Dospeli smo v četrto nadstropje.

Slika se spremeni. Na steni vidimo slike častitljivih, toda nepoznatih mož. Približa se nam stražnik. Zelite? Ali lahko obiščemo muzej. Stražnik se oddalji in se vrne z možem v beli halji, ki nas zelo prijazno pozdravi. Očitno ni vajen obiskov.

Bil je ravnatelj Louis-Léon Martin in je že večletni uslužbenec pariške policijske prefekture in oskrbnik njene, sicer javne zbirke, katere pa ne sme pokazati živi duši, sicer bi ga odpustili.

»Kdo pa se hoče priti k nam?« toži ravnatelj. »Na teden dni imam komaj en obisk. Ob praznikih pridejo včasih manjše družbe. Toda tudi te so zelo redke. Vse leži na tem nesrečnem kraju. Je preveč odtušeno. Pred vojno smo se hoteli preseliti. Zdaj pa moramo potrpeti!«

Ravnatelj je s temi besedami hotel pjasniti, zakaj ni njegov muzej bolj obiskan. Zbirke so zanimive samo za one, ki dobro poznajo pariško policijo. V njem ne najdeš zbirke, kakor noža, s katerim je Ravalliac umoril dobrega kra-

lja Henrika IV. nobene giljotine in tudi ne kakšne obleke s krvavimi madeži; to ni nikaka strahotna soba bivših zločincev, ampak sama zbirka slik iz zgodovine pariške policije.

Neka omara je na pr. posvečena gospodu Vidocqu, ki ni zapustil niti ene pisane vrstice in je napredoval za šefa pariške tajne policije. V drugi omari odkrijemo slike zaročnikov Caudoudala, ki so na božični dan leta 1800 hoteli umoriti prvega Napoleonovega konzula. Tu je Cartouche pri razdelitvi svojega plena, tam aretacija gledališkega igralca pariške Comédie itd.

Stojimo pred edino omarico z najznamenitejšo kriminalno napako preteklosti. To je zgodovina umora Pavla Doumiersa, francoskega državnega predsednika, v letu 1932 v palači Rotschildov po Rusu Gorgulevu. Na obežni protokolni knjigi, ki je stenogram vseh zasliševanj, ležita oba samokresa, od katerih eden je bil morilno orodje. Posnetki Doumiersa in Gorguleva in s krvjo poškropljena morilčeva knjiga dopolnjujejo majhno zbirko. Dolgo se zadržimo pred temi pomembnostmi in premišljujemo vprašanja, ki so še danes nepojasnjena.

V gasilskem oddelku, katerega bogastvo so razstavili tudi že v Berlinu na mednarodni gasilski razstavi, vidimo mnoge zanimive slike o pariških požarih, kakor palače »Royale«. Velike opere, Komienne opere itd. Vse te nam še enkrat govorejo s sten o teh nesrečah, medtem ko voščene podobe pariških policistov v uniformah vseh časov gledajo preko naših ramen. Skozil velika stenska okna padajo bleščajoči sončni prameni na te osamele zbirke, ki nam prikazujejo pač le majhen del v menjačici se zgodovini pariške policije.

SLAP

Opredelil ji je svoje pojmovanje umetnosti, ki da aloni predvsem na tesnem in vdanem sožitju umetnika s naravo. Travniki, gozdovi, slapovi, jezera, planine in stanovi, ovce, rože in kamni, steno in ledeniki, nebo in oblaki, vsi ti niso mrtve reči, ampak živa bitja, ki imajo vsako svoj lasten obraz, če hočete, dušo, seveda ne v tistem smislu kakor človek. Ta njihov obraz pa ni vedno enak, ampak se neprestano, iz trenutka v trenutek, z zrakom in svetlobo spreminja. Nek gorski masiv na primer ima ob različnem ne le letnem, ampak tudi dnevnem času in ob različnem vremenu tudi povsem drugačno lice. Vse te stvari v narodi so nadalje simboli človeškega življenja, njega radosti in bolečin, trpljenja in poveljanja. In končno so odsev neke večne lepote in potrdilo neke višje, vsemočnej in modre stvariteljske in vladarske sile. Tudi druge umetnostne smeri so lepe in za celotni razvoj umetnosti potrebne, toda njegovi naravi je ta poduhovljeni impresionizem najbližji. Občuduje tuje mojstre antike, renesanse in baroka, toda najljubši mu je — slovenski Grohar. Ko ji je tako govoril in se od časa do časa zazrl vanjo, zaprl v tiste bisernobe zanke sredi na pol priprtih, kakor češnje rdečih, oblih in sočnih ustnic, v tisti jami na prisrčno se smehljajočih licih, v tiste črne oči, ki so se nevarno iskrite in utrinjale, je čutil, kako raste v njem nekaka prijetna vznemirjenost, nekaka sladka omotica, in zazdelo se mu je, da mu glas drhti kakor nežna struna. Moral je za hip prestat, da bi se uravnovesil. Toda molk je bil še bolj mučen. Rešila ga je ona, ko je omenila, da je Grohar slikal tudi na Koprivniku. »Da, prav imate! Saj mu pa tudi naši hribi niso bili tako zelo od rok, kakor se na prvi pogled zdi; Sorica nam je sosednja fara in od tam potrebujete samo tri ure lagodne hoje po rativskih senošetih in gozdovih, pa ste na Bistrici!«

Potem jo je vodil od elike do slike. V te akvarele je skušal zajeti vsaj nekaj deviškočiste lepote Sedmih jezer, teh čudovito prosojnih kristalov, od katerih ima sleherni svojo obliko in barvo: ta rumenkasto, drugi modrozeleno, oni čisto črno; te barve se pa spet docela spremenijo, če se v njih zrcali jasna neta ali pa če jih kalit temno brodevo oblakov, ki vesla preko njih.

To do potankosti izrisano prtilkavo in žilavo bitje, ki mu je desetero kakor razjuzeno gadje gnezdo divje prepletenih rok vedno pripravljenih na trdo borbo z burjo in plazovi, ta predstraža tisočerm svojim bpatom, je samotna ruševje sredi kamnite pušave.

In v ta pastel je hitel ujeti otožno lepoto krvavekih peruti večerne zarje, ki so se za bežen hip razpele nad gorskimi grebeni.

Z ljubeznijo in ponosom ji je govoril o umetnosti in narodi. In neizmerno se je radoval v svojem sreč, ko je iz njenih misli in pripomb vedno bolj spoznaval, kako zelo razvit okus in smisel za te stvari ima tudi ona. Čutil je, kako mu zaradi te sorodnosti v občutju in stremeljenju postaja vedno bližja in vse bolj zaželen.

Ko je Tine pogledal na uro, se je zdrznil: bilo je pol dne. Precej sta se zagovorila: Nekoliko poti jo bo spremlil, če dovoli.

Zvon pri Sv. Duhu je že davno zamrl. Nad njima je trepetala vročina poletnega poldneva. Od jezerske strani je dišalo po vrhah, algal in ribah. Toda opojnejši od tega je bil vonj njene lahke svilene obleke in njenega sočnega mladega telesa.

Nenadoma se je ustavila. Tine je ugledal na cesti pred seboj veverico. Njen košati rep je bil še vedno razigrano dvignjen in tiste drobne in žive oči so bile brezskrbno zagledane v svoj prostrani in svobodni zelenostni svet. Smrček pa je bil ves oblit s črno, penasto krvjo. Preko živali je vodila po prahu široka sled težkega avtomobilskega kolesa.

Lilijana je utrgala v vrbovju nekaj vej, izkopala v mehkem gozdnatem bregu nad cesto za par perlišč globoko jamo in vanjo zagrebala ubito stvarco. Tine je njena dobroščnost ganila.

(Dalje)

Skrivnosti z nevidnega bojišča

Vohunski spomini iz prve svetovne vojne

Še zdaj se spominjam, kako neprijetna sapa mu je šla iz ust, ko je sikal vame: »Kdo so drugi vaši vohunski psi tukaj? Govori, govori pri priči!«

Za trenutek je prenehal in sipihal. Mislim sem, da bo zaradi napora odnehal, toda kar na lepem se je pognal vame in me pograbil z rokami, podobnimi krempljem ujed...

Divje sva se spoprijela ter se dolgo borila. Oba sva čutila, da gre za življenje in smrt. Zato ni nihče hotel odnehati. Premetavala sva se, se davila, se tokla in tlačila, a tiho, brez besede. Več kakor enkrat se mi je zdelo, da bom podlegel in da bo po meni.

Od vsega tistega nemega, strahotnega boja se spominjam natančno samo trenutka, ko se je nasprotniku posrečilo, da je mojo levico pograbil z zobni ter jo divje stisnil. Skoraj bi bil zavpil od bolečine. Za trenutek sem zagledal pred seboj njegove s krvjo podplute oči, ki so mu izstopale iz votlin.

Bolečina, ki so mi jo povzročali njegovi zobje, me je pognala, da sem napel zadnjo silo ter z obupnim naporom pritislil nanj. Prevrgel sem ga znak, in ko je omahnil na tla, je z glavo silovito udaril ob rob zidu. Usta so se mu na stehaj odprla in zaslišal sem obupen vzdihljaj...

Mesec dni po tem dogodku sem se vrnil v London ter se oglašil v uradu polkovnika Howarda. Tam sem zagledal... no, več koga?

Tisto popevačico iz kavarnice v mestu, poleg katerega je ležalo letališče A.

To dekle je bilo, kakor si najbrž že sam uganil, v naši vohunski službi.

Še preden sem utegnil kaj reči ali jo sploh pozdraviti, je že začela: »Tisti vaš stotnik je bil res zaljubljen toleso, da ne kmalu takega. Dva dni je bilo treba, pa je gorel kakor star panj. Še dva dni, pa sem ga pregovorila, da mi je dovolil ogledati si oba največja Zeppelina.

Ta ogled v letalskih lopah, kamor me je peljal sam, je bil zelo zanimiv. Med njim sem mimogrede pozabila v lopi svojo fletkano torbico, pleteno iz steklenih biserov. Seveda sem gledala, da sem jo pozabila ravno na pravem kraju, tam, kjer je bilo treba. Toda v torbici je bil ljubek peklenjski strojček, tiste vrste, ki naredi »bum, bum« natanko tedaj, kadar hočete in določite... In tako je prišlo do nerazložljive nesreče na letališču. Šest Zeppelinov z eno samo torbico — lep dobicek, zares!

In zdaj, potrpežljivi moj prijatelj, bi ti moral še razložiti kaj pomeni tisti zaljubljeni, otočni ponovek v pesmi, ki jo je tisti večer stotniku pelo plavalosa dekle. Saj se še spominjaš:

»Sem lepa, sem mlada, imam plave lase, a kaj mi pomaga, ko mi erce mrje...«

Lahko bi ti bil pomen teh slabih verzov razodel takoj v začetku te pripovedi, toda zgodba bi bila potem izgubila dosti svoje skrivnostnosti in vonja... Ne bi bila tako zanimiva, tako pustolovska, tako napeta...

Da, da, tista popevka!

Otočni, zaljubljeni ponovek v njej ni bil, dragi moj, nič drugega kakor dogovorjeno znamenje, s katerim mi je pevka povedala, da je vse pripravljeno in da lahko začne delati po načrtu, ki sem ji ga bil dal jaz...

Daj no! Nikar ne kaži tako osuplega obraza! Kaj si morda res misliš, da se meni o vsej reči niti sanjalo ni? Da je požar na letališču mene presenetil prav tako kakor stotnika? Da je dekle delalo samo, brez moje pomoči in mojih nasvetov?

Ne, ne!

Tri leta sem trdo delal, tri leta sem prenašal nevarnosti v nasprotnikovi vohunski službi, da sem dosegel uspeh, o katerem si sišal. Če bi bil samo še malo oddaljšal, bi bil tisti nezaupljivi stotnik meni zagodel eno, pa tako, da ti zdaj ne bi pripovedoval o pesmi plavalosega dekleta...

1. septembra

bo začela izhajati

knjižna zbirka

»SVET«